

190 . Roșia Montană | Județ: Alba | Punct: Perimetrul T.I (proprietatea Lajos Szekely); Perimetrul T.II - Drumuș Rozalia | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 6770.15

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire

Categoriile sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Corina Borș, Emil Dumitrașcu, Lăcrămioara Elena Istina, Marius Alexandru Istina, Silviu Ion Oța, Mihaela Simion, Decebal Vleja

Instituții: CIMEC - Institutul de Memorie Culturală, București, Muzeul Național de Istorie a României, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Complexul Muzeal "Iulian Antonescu", Bacău, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României

Raport

În perioada august-octombrie 2001 a fost supusă investigației arheologice zona cuprinsă între Valea Seliștei și Valea Nanului, considerând ca punct de reper lacul artificial Tăul Țapului. Cercetarea a avut ca obiectiv identificarea unor posibile vestigii arheologice.

Cercetarea arheologică la care a fost supusă zona de N a platoului poziționat la E de lacul artificial Tăul Țapului a putut constata existența unei clădiri cu ziduri de piatră semifasonată legată cu pământ, denumită convențional Edificiul nr. 1, care suprapune o clădire mai veche, denumită Edificiul nr. 1A (faza I).

Edificiul nr. 1 (faza II) este o clădire de formă rectangulară, orientată pe o axă mediană N-S cu dimensiunile de 16,20 x 13,40 m, pe paramentele exterioare și 14,40 x 11,50 m pe cele interioare. Zidul de N (Z1) este orientat E-V, are o lățime de cca. 0,70 m și este construit din piatră fasonată și semifasonată legată cu pământ, mai solidă și mai regulată (0,40 x 0,20 m) pentru temelie, și mai mărunță și neregulată pentru cele 2-3 asize prezervate. La - 0,35 m față de actualul nivel de călcare este vizibilă o plintă care marchează nivelul de utilizare al clădirii. Mai jos, la - 0,65 m, apare o nouă plintă, la limită dintre stratul brun cenușiu și un sediment de lut galben. Este vizibilă modalitatea în care Z1 folosește ca fundație un zid mai timpuriu, probabil un zid de exterior al Edificiului nr. 1A, cu un nivel de călcare corespunzător celei de-a doua plinte. Prima fază este mai restrânsă având o lungime de doar 11,50 m. Z2 constituie limita de E a Edificiului nr. 1, are o lungime de 11,60 m pe interior și o grosime de 0,60 m. Pe interiorul lui Z2 sunt vizibile cele două faze de construcție. Se observă modalitatea prin care cea mai timpurie fază de construcție a Z2 este utilizată ca fundație pentru ultima fază. Cea de-a doua plintă apare la cota de - 0,45 m. Faza I are o lungime ceva mai mică față de cea înregistrată pentru faza a II (12,70 m). De altfel, în colțul de N-E, este vizibilă transformarea impusă de faza a doua precum și șanțul executat în cea de-a doua fază în vederea lărgirii construcției. Z2 este paralel spre E, la o adâncime de - 0,90 -1,60, pe diferența de nivel, cu o amenajare din piatră de râu așezată pe cant, cu o lățime de cca. 0,40 - 0,50 m, probabil un canal destinat scurgerii apei de la S la N. Z3 este limita de S a Edificiului nr. 1, cu o lungime pe interior de 14,60 m, iar pe paramentul exterior de 16,60 m. Este orientat E-V și are o grosime de cca. 0,70 m datorită deplasării elevației spre N. Cele două faze de construcție sunt mai puțin sesizabile. Plinta corespunzătoare fazei a doua este la - 0,38 m, iar nivelul de călcare al fazei I este vizibil la - 0,60 m. La cca. 0,15 m față de paramentul interior al Z3, se observă o zonă de arsură la roșu, care pare să provină de la amprenta unui perete de lut prăbușit peste care este așezată prima asiză din temelia lui Z3. Z3 este mărginit pe exterior de un pavaj de lespezi fasonate (CPL. 2). Lespezile au dimensiuni de 0,47 x 0,25 m; 0,50 x 0,30 m și sunt așezate urmărindu-se o orientare pe direcția NE-SV. Complexul se delimitează de paramentul exterior al Z3 printr-un șanț de rigolă cu o lățime aproximativă de 0,20 - 0,25 m și o adâncime relativă de cca. 0,10 m. Toată amenajarea urmărește pe lungime doar paramentul exterior al Z3, dincolo de care CPL. 2 nu mai poate fi

observat. Z4 se constituie ca limită de V a Edificiului nr. 1, are o orientare N-S și o grosime de 0,65 m. Lungimea sa este de 13,30 m pe exterior și 11,40 m pe interior. În construcția sa nu se disting cele două faze de funcționare. Plinta Z4 sugerează un nivel de utilizare la - 0,25 m.

De asemenea, trebuie remarcată prezența unor șiruri de pietre semifasonate, identice cu cele folosite la construcția canalului paralel cu Z2, poziționate în interiorul Edificiului nr. 1, perpendiculare pe Z2. Situația constatată ne îndreptățește să atribuim aceste urme de temelii sau de pereți despărțitori primei faze constructive (Edificiului nr. 1A).

Faza I corespunde deci unui edificiu mai vechi, probabil de epocă romană, ale cărui fundații exterioare au fost reutilizate, la un moment dat pentru construcția Edificiului nr. 1 de la Tăul Țapului.

Pentru elucidarea problemelor ridicate de limitele și traseul CPL. 2 aria de investigație a fost extinsă spre S, prin deschiderea unui nou front de lucru. A fost determinată limita de S a CPL. 2. Acesta are o lățime totală de cca. 3,50 - 3,60 m, un aspect identic cu cel descris anterior și un nivel de călcare la -0,20-0,30 m. Limita de S a fost deranjată de o intervenție ulterioară. De asemenea, au fost puse în evidență urmele, reduse în principal la fundații, ale unor ziduri din piatră legată cu pământ. (denumite convențional Z1, Z2, Z3, Z4, Z5)

Z2, Z3, Z4 și Z5 constituie zidurile exterioare ale unei clădiri denumite convențional Edificiul nr. 2. Clădirea este orientată pe o axa N-S. Starea precară de conservare a edificiului permite totuși următoarele precizări:

- Latura de E (Z3), surprinsă în totalitate, are o lungime de 13,50 m.
- Latura de N (Z4), are o lungime de 22m.
- Latura de V (Z2) a putut fi evidențiată pe o lungime de 12 m.
- Latura de S (Z5) a fost surprinsă doar pe o lungime de 1 m.

Pe suprafețele corespunzătoare interiorului Edificiului nr. 2 se constată un nivel de călcare sugerat de prezența unui rest dintr-un pavaj din piatră fasonată, prezent mai ales în jumătatea de V a Edificiului nr. 2, deranjat și foarte prost conservat, la o adâncime de -0,40 - 0,45 m. Dalele sunt de dimensiuni destul de mici (0,50 x 0,30 m; 0,40 x 0,40 m), fiind în mare parte sfărâmate și deteriorate de umiditate. Limitele acestui pavaj precum și stratigrafia verticală sugerează posibilitatea unei compartimentări a Edificiului nr. 2, printr-un perete despărțitor, în două încăperi.

Relativ la Z1, ce are o tehnică de construcție puțin diferită de cea utilizată pentru construcția zidurilor exterioare ale Edificiului nr. 2, trebuie precizat faptul că el se află în conexiune cu un alt zid (Z6), care a fost pus în evidență în C. 1A (caroul a2). Z6 a fost surprins pe o lungime de 4,25 m, are o lățime de cca. 0,55 m și o orientare V-E. Redus la fundație, Z6 se păstrează pe înălțimea a trei asize și este adosat Z2. Aceasta ne permite să formulăm ipoteza potrivit căreia Z1 și Z5 constituie o fază de construcție ulterioară Edificiului nr. 2, probabil o anexă.

Stratigrafia verticală a suprafeței pe care se întinde Edificiul nr. 2 nu pune probleme deosebite. Se constată prezența unui strat vegetal actual, cu o grosime constantă de cca. 0,10 - 0,15 m. Urmează un strat de pământ de culoare cafeniu deschis în care a fost sesizată prezența dărâmăturii de piatră. Acest strat are o grosime variabilă de cca. 0,25 - 0,45 m. Sporadic, în acest nivel apar lentile de piatră macerată. Pentru jumătatea de E, pe suprafața corespunzătoare Cam. 1, este specific un sediment din pământ afânat, de culoare neagră cenușie, în amestec cu fragmente de cărbune și cenușă. Stratul are o grosime destul de mare, de cca. 0,60 m în extensie maximă și probabil marchează prezența ca element constructiv pentru pereții Edificiului nr. 2 a lemnului. Ultimul strat constatat este lutul galben, steril din punct de vedere arheologic.

Întreaga zonă supusă investigației arheologice în acest sector s-a dovedit foarte săracă în material arheologic. Fragmentele ceramice recoltate sunt extrem de prost conservate. În ceea ce privește atribuirea lor culturală, trebuie semnalate prezența unor fragmente ceramice de factură romană, provenite mai ales de sub nivelul de călcare marcat de pavajul Cam. 2, dar și de la decopertare. Ele se concentrează mai ales în zona din proximitate Edificiului nr. 1. Piese de metal sunt prezente într-un număr redus și constau mai ales în cuie și scoabe din fier, corodate, precum și un cuțit de fier recoltat din C. 1A.

Nu ne putem pronunța în ceea ce privește funcționalitatea Edificiului nr. 2, iar lipsa elementelor de datare face dificilă încadrarea cronologică și culturală a monumentului investigat. Tehnica de construcție utilizată este încă frecventă în zonă, ca o soluție locală de nivelare a terenului. Astfel de ziduri din piatră legate cu pământ susțin suprastructuri din lemn sau alte materiale de construcție.

Având în vedere situația constatată, din punct de vedere arheologic, înclinăm către o abordare unitară a ultimei faze a Edificiului nr. 1 și a celei inițiale a Edificiului nr. 2, elementul de legătură fiind pavajul sau calea de acces (CPL. 2) care separă cele două edificii, a cărui limită de S este deranjată concomitent cu distrugerea (demantelarea) Z4.

În aceeași perioadă a fost investigat perimetrul limitrof tăului printr-o serie de sondaje efectuate pe proprietățile particulare din zonă, care nu au prezentat interes din punct de vedere arheologic.

Informații suplimentare online

[Raportul 1486 din cronica.cimec.ro](http://raportul1486.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservr Cimec.ro](http://localizare.cimec.ro)
